

ANNALES

Anali za istrske in mediteranske študije
Annali di Studi istriani e mediterraneei
Annals for Istrian and Mediterranean Studies
Series Historia Naturalis, 33, 2023, 1

ANNALES

Anali za istrske in mediteranske študije
Annali di Studi istriani e mediterraneei
Annals for Istrian and Mediterranean Studies

Series Historia Naturalis, 33, 2023, 1

ISSN 1408-533X
e-ISSN 2591-1783

UDK 5

Letnik 33, leto 2023, številka 1

**UREDNIŠKI ODBOR/
COMITATO DI REDAZIONE/
BOARD OF EDITORS:**

Alessandro Acquavita (IT), Nicola Bettoso (IT), Christian Capapé (FR), Darko Darovec, Dušan Devetak, Jakov Dulčić (HR), Serena Fonda Umani (IT), Andrej Gogala, Daniel Golani (IL), Danijel Ivajnsič, Mitja Kaligarič, Marcelo Kovačič (HR), Andrej Kranjc, Lovrenc Lipej, Vesna Mačič (ME), Alenka Malej, Patricija Mozetič, Martina Orlando-Bonaca, Michael Stachowitsch (AT), Tom Turk, Al Vrezec

**Glavni urednik/Redattore capo/
Editor in chief:**

Darko Darovec

**Odgovorni urednik naravoslovja/
Redattore responsabile per le scienze
naturali/Natural Science Editor:**

Lovrenc Lipej

Urednica/Redattrice/Editor:

Martina Orlando-Bonaca

Prevajalci/Traduttori/Translators:

Martina Orlando-Bonaca (sl./it.)

**Oblikovalec/Progetto grafico/
Graphic design:**

Dušan Podgornik, Lovrenc Lipej

Tisk/Stampa/Print:

Založništvo PADRE d.o.o.

Izdajatelj/Editori/Published by:Zgodovinsko društvo za južno Primorsko - Koper / *Società storica del Litorale - Capodistria*®Inštitut IRRIS za raziskave, razvoj in strategije družbe, kulture in okolja / *Institute IRRIS for Research, Development and Strategies of Society, Culture and Environment / Istituto IRRIS di ricerca, sviluppo e strategie della società, cultura e ambiente*®**Sedež uredništva/Sede della redazione/
Address of Editorial Board:**Nacionalni inštitut za biologijo, Morska biološka postaja Piran / *Istituto nazionale di biologia, Stazione di biologia marina di Pirano / National Institute of Biology, Marine Biology Station Piran* SI-6330 Piran / *Pirano*, Fornace/Fornace 41, tel.: +386 5 671 2900, fax +386 5 671 2901; **e-mail:** annales@mbss.org, **internet:** www.zdjp.si

Redakcija te številke je bila zaključena 23. 06. 2023.

**Sofinancirajo/Supporto finanziario/
Financially supported by:**

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) in Mestna občina Koper

Annales - Series Historia Naturalis izhaja dvakrat letno.**Naklada/Tiratura/Circulation:** 300 izvodov/copie/copiesRevija *Annales, Series Historia Naturalis* je vključena v naslednje podatkovne baze / *La rivista Annales, series Historia Naturalis* è inserita nei seguenti data base / *Articles appearing in this journal are abstracted and indexed in:* BIOSIS-Zoological Record (UK); Aquatic Sciences and Fisheries Abstracts (ASFA); Elsevier B.V.: SCOPUS (NL); Directory of Open Access Journals (DOAJ).To delo je objavljeno pod licenco / *Quest'opera è distribuita con Licenza / This work is licensed under a Creative Commons BY-NC 4.0.*Navodila avtorjem in vse znanstvene revije in članki so brezplačno dostopni na spletni strani <https://zdjp.si/en/p/annalesshn/>
The submission guidelines and all scientific journals and articles are available free of charge on the website https://zdjp.si/en/p/annalesshn/
Le norme redazionali e tutti le riviste scientifiche e gli articoli sono disponibili gratuitamente sul sito https://zdjp.si/en/p/annalesshn/

VSEBINA / INDICE GENERALE / CONTENTS 2023(1)

BIOTSKA GLOBALIZACIJA
GLOBALIZZAZIONE BIOTICA
BIOTIC GLOBALIZATION**Andrea LOMBARDO**

A New Mediterranean Record of the Sacoglossan *Thuridilla mazda* (Mollusca, Gastropoda) with a Review of its Distribution, Biology and Ecology 1
Nov sredozemski zapis o pojavljanju polža zaškrgarja vrste Thuridilla mazda (Mollusca, Gastropoda) s pregledom njene razširjenosti, biologije in ekologije

Deniz ERGUDEN, Sibel ALAGOZ ERGUDEN

& Deniz AYAS On the Occurrence of *Lutjanus argentimaculatus* (Forsskål, 1775) in the South-Eastern Mediterranean, Turkey 7
O pojavljanju mangrovskega rdečega hlatača Lutjanus argentimaculatus (Forsskål, 1775) v jugovzhodnem Sredozemskem morju (Turčija)

Adib SAAD, Lana KHREMA, Amina

ALNESSER, Issa BARAKAT & Christian CAPAPÉ The First Substantiated Record of Areolate Grouper *Epinephelus areolatus* (Serranidae) and Additional Records of Pilotfish *Naucrates ductor* (Carangidae) from the Syrian Coast (Eastern Mediterranean Sea) 13
Prvi potrjen zapis o pojavljanju rdečepikaste kornje, Epinephelus areolatus (Serranidae), in dodatni zapis o pojavljanju pilota, Naucrates ductor (Carangidae), iz sirske obale (vzhodno Sredozemsko morje)

Okan AKYOL & Vahdet UNAL

Additional Record of *Sillago suezensis* (Sillaginidae) from the Aegean Sea, Turkey 19
Nov zapis o pojavljanju rdečemorskega mola Sillago suezensis (Sillaginidae) v turškem Egejskem morju

SREDOZEMSKI MORSKI PSI
SQUALI MEDITERRANEI
MEDITERRANEAN SHARKS**Hakan KABASAKAL, Uğur UZER & F. Saadet KARAKULAK**

Occurrence of Deep-Sea Squaliform Sharks, *Echinorhinus brucus* (Echinorhinidae) and *Centrophorus uyato* (Centrophoridae), in Marmara Shelf Waters 27
Pojavljanje dveh globokomorskih morskih psov Echinorhinus brucus (Echinorhinidae) in Centrophorus uyato (Centrophoridae), v vodah Marmarskega šelfa

Khadija OUNIFI-BEN AMOR, Mohamed Mourad BEN AMOR, Marouène BDIOUI & Christian CAPAPÉ

Additional Captures of Smoothback Angel Shark *Squatina oculata* (Squatinae) from the Tunisian Coast 37
Nova ulova pegastega sklata Squatina oculata (Squatinae) iz tunizijske obale (osrednje Sredozemsko morje)

Alessandro DE MADDALENA, Marco Giovanni BONOMO, Andrea CALASCIBETTA & Lorenzo GORDIGIANI

On a Large Shortfin Mako Shark *Isurus oxyrinchus* (Lamnidae) Observed at Pantelleria (Central Mediterranean Sea) 43
O velikem primerku atlantskega maka, Isurus oxyrinchus (Lamnidae), opaženega blizu Pantellerie (osrednje Sredozemsko morje)

IHTIOFAVNA
ITTIOFAUNA
ICHTHYOFAUNA

FAVNA
FAUNA
FAUNA

- Christian CAPAPÉ, Christian REYNAUD & Farid HEMIDA** The First Well-Documented Record of Maltese Skate *Leucoraja melitensis* (Rajidae) From the Algerian Coast (Southwestern Mediterranean Sea) 51
Prvi potrjeni primer o pojavljanju skata vrste Leucoraja melitensis (Rajidae) iz alžirske obale (jugozahodno Sredozemsko morje)
- Alessandro NOTA, Sara IGNOTO, Sandro BERTOLINO & Francesco TIRALONGO** First Record of *Caranx crysos* (Mitchill, 1815) in the Ligurian Sea (Northwestern Mediterranean Sea) Suggests Northward Expansion of the Species 55
Prvi zapis o pojavljanju modrega trnoboka Caranx crysos (Mitchill, 1815) v Ligurskem morju (severozahodno Sredozemsko morje) dokazuje širjenje vrste proti severu
- Alen SOLDO** The First Marine Record of Northern Pike *Esox lucius* Linnaeus, 1758 in the Mediterranean Sea 61
Prvi morski zapis o pojavljanju ščuke Esox lucius Linnaeus, 1758 v Sredozemskem morju
- Mourad CHÉRIF, Rimel BENMESSAOUD, Sihem RAFRAFI-NOUIRA & Christian CAPAPÉ** Diet and Feeding Habits of the Greater Weever *Trachinus draco* (Trachinidae) from the Gulf of Tunis (Central Mediterranean Sea) 67
Prehranjevalne navade morskega zmaja Trachinus draco (Trachinidae) iz Tuniškega zaliva (osrednje Sredozemsko morje)
- Laith A. JAWAD & Okan AKYOL** Skeletal Abnormalities in a *Sphyræna sphyræna* (Linnaeus, 1758) and a *Trachinus radiatus* Cuvier, 1829 Collected from the North-Eastern Aegean Sea, Izmir, Turkey 75
Skeletne anomalije na primerkih vrst Sphyræna sphyræna (Linnaeus, 1758) in Trachinus radiatus Cuvier, 1829, ujetih v severovzhodnem Egejskem morju (Izmir, Turčija)
- Deniz ERGUDEN, Sibel ALAGOZ ERGUDEN & Deniz AYAS** A Rare Occurrence and Confirmed Record of Scalloped Ribbonfish *Zu cristatus* (Osteichthyes: Trachipteridae) in the Gulf of Antalya (Eastern Mediterranean), Turkey 89
O redkem pojavljanju in potrjeni najdbi čopaste kosice Zu cristatus (Osteichthyes: Trachipteridae) v Antalijskem zalivu (vzhodno Sredozemsko morje), Turčija
- Nicola BETTOSO, Lisa FARESI, Ida Floriana ALEFFI & Valentina PITACCO** Epibenthic Macrofauna on an Artificial Reef of the Northern Adriatic Sea: a Five-Years Photographic Monitoring 99
Epibentoška makrofavna na umetnem podvodnem grebenu v severnem Jadranu: pet letni fotografski monitoring
- Roland R. MELZER, Martin PFANNKUCHEN, Sandro DUJMOVIČ, Borut MAVRIČ & Martin HEß** First Record of the Golden Coral Shrimp, *Stenopus spinosus* Risso, 1827, in the Gulf of Venice 113
Prvi zapis o pojavljanju koralne kozice, Stenopus spinosus Risso, 1827, v Beneškem zalivu
- Abdelkarim DERBALI, Nour BEN MOHAMED & Ines HAOUAS-GHARSALLAH** Age, Growth and Mortality of Surf Clam *Macra stultorum* in the Gulf of Gabes, Tunisia 119
Starost, rast in smrtnost koritnice Macra stultorum v Gabeškem zalivu (Tunizija)
- Cemal TURAN, Servet Ahmet DOĞDU & İrfan UYSAL** Mapping Stranded Whales in Turkish Marine Waters 127
Popisovanje nasedlih kitov v turških morskih vodah
- OBLETNICE
ANNIVERSARI
ANNIVERSARIES
- Martina ORLANDO-BONACA & Patricija MOZETIČ** Šestdeset let morskega biologa Lovrenca Lipeja 139
- Kazalo k slikam na ovitku 141
Index to images on the cover 141

OBLETNICE
ANNIVERSARI
ANNIVERSARIES

ŠESTDESET LET MORSKEGA BIOLOGA LOVRENCA LIPEJA

Prof. dr. Lovrenc Lipej, vodilni slovenski morski biolog in ekolog, praznuje letos šestdeset let. Že v zgodnjih najstniških letih ga je navduševala zoologija, predvsem ornitologija, zato je svojo pot iz rodne Izole in po zaključeni koprski gimnaziji nadaljeval na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je leta 1988 diplomiral. Leta 1989 se je kot mladi raziskovalec zaposlil na Nacionalnem inštitutu za biologijo, v enoti Morske biološke postaje Piran in svojo študijsko pot nadaljeval na podiplomskem študiju oceanografije na Vseučilišču v Zagrebu. Leta 1992 je po zagovoru magistrskega dela o mikrozooplanktonu Tržaškega zaliva postal magister oceanografskih znanosti. Znanje o zooplanktonu je izpopolnjeval pri strokovnjakinji za ekologijo zooplanktona dr. Adrianni Ianori na Zoološki postaji Anton Dohrn v Neaplju. Leta 1996 je doktoriral na Univerzi v Ljubljani s področja prehranjevalne vloge rastlinojedega zooplanktona v obalnem morju, pri čemer ga je, tako kot pri magistraturi, tudi tekom doktorata vodila mentorica prof. dr. Alenka Malej. Po zaključenem doktoratu se je začel vedno bolj posvečati morski biotski raznolikosti in pridobil ARRS projekt Evidentiranje flore, favne in habitatnih tipov slovenskega morja (1998-2003). Od takrat je sodeloval še pri devetih drugih ARRS projektih, s kolegi iz jadranskih inštitutov je prijavil tudi številne bilateralne projekte.

V zadnjih petindvajsetih letih je vodil mnoge projekte za različne naročnike, kot so nekdanje Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavod za Varstvo Narave, UNEP-MAP, Javni zavod Krajinski park Strunjan, Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije, Luka Koper d.o.o., obalne občine, itd. Organiziral je več znanstvenih in strokovnih srečanj. Je član uredniških odborov znanstvenih revij *Acrocephalus*, *Natura Sloveniae*, *Acta Adriatica*, *Studia marina*, *Natural and Engineering Sciences (NESciences)* in že več kot 30 let odgovorni urednik znanstvene revije *Annales Series Historia Naturalis*, ki jo ureja še danes in se je v teh letih tudi po njegovi zaslugi dobro zasidrala v sredozemskem, predvsem pa jadranskem prostoru.

Glavna raziskovalna področja prof. dr. Lovrenca Lipeja pokrivajo predvsem ekološke raziskave morske biodiverzitete. Raziskovalna skupina na Morski biološki postaji Piran, katere je idejni vodja, se ukvarja s proučevanjem bentoških habitatnih tipov, biogradnikov, ribje združbe, ogroženih in tujerodnih vrst. Razvil je nedestruktivno metodo podvodnega kartiranja bentoških makro- in mikrohabitatnih tipov ter popisa bentoških organizmov in obrežne ribje združbe, ki je bila objavljena v znanstveni literaturi. Veliko pozornost namenja tudi raziskavam recentnih sprememb v jadranski biodiverziteti, kot posledic bioinvazije in podnebnih sprememb, v sodelovanju z italijanskimi in hrvaškimi kolegi. V zadnjem desetletju je bil vodja več mednarodnih odprav na otok Mljet, ki so pod okriljem Nacionalnega parka Mljet popisovale habitatne tipe in biodiverzitetu na koralnem grebenu sredozemske

Sl. 1: Lovrenc Lipej med terenskim delom, z dolgoletnim sodelavcem Borutom Mavričem.

Sl. 2: Lovrenc Lipej kot panelist na Mednarodni Konferenci "Adriatic Biodiversity Protection - AdriBioPro 2019", aprila 2019 v Kotorju (Črna gora).

kamene korale. Med drugim je eden od ustanoviteljev sredozemske delovne skupine za proučevanje morskih psov (Mediterranean Shark Research Group), v kateri aktivno sodeluje. Prof. Lovrenc Lipej je objavil 151 recenziranih izvirnih in 7 preglednih člankov. Je soavtor 14 znanstvenih monografij in 12 poglavij v znanstvenih monografskih publikacijah.

Leta 2011 je bil izvoljen v rednega profesorja za področje ekologije na Univerzi v Mariboru, že pred tem pa je sodeloval v različnih študijskih programih na vseh slovenskih univerzah – v Ljubljani, Mariboru, Novi Gorici in Univerzi na Primorskem, med leti 2010 in 2013 pa tudi na Univerzi v Trstu. Kot uspešen raziskovalec prenaša svoje znanje iz morskih ved na številne študente. Bil je mentor ali somentor 22 diplomantom, 19 magistrantom in 6 doktorandom.

Poleg znanstvene dejavnosti je zelo pomembna publicistična dejavnost, ki jo prof. Lipej izkazuje z znanstvenimi in strokovnimi monografijami v slovenskem in angleškem jeziku. Že več kot 20 let redno objavlja v Primorskih novicah prispevke o biodiverziteti v morju in na kopnem ter naravovarstvenih ukrepih pri ogroženih vrstah. Z vsem tem in s številnimi objavami v medijih, ki jih je nemogoče prešteti, prof. Lipej veliko prispeva k popularizaciji znanosti in osveščanju javnosti o perečih in zanimivih okoljskih temah.

Za to svojo pomembno dejavnost, s katero že desetletja pripomore k dviganju zavesti o pomenu biodiverzitet, varovanju narave in okolja ter raziskavah morja, je prejel številne nagrade. Tako je bil že leta 1999 nagradjen s priznanjem Zlati legat, ki ga podeljuje Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije, za najboljše izvirno znanstveno delo na področju ornitologije. Leta 2013 si je prislužil Bronasto plaketo Slovenske potapljaške zveze (SPZ), leta 2022 pa še Srebrno plaketo za izjemni prispevek pri delu SPZ, še posebej na področju podvodne biologije. Skupaj z najožjimi sodelavci je leta 2016 prejel priznanje Prometej znanosti za odličnost v komuniciranju, kasneje, leta 2020, pa še Nagrado Miroslava Zeja za izjemne dosežke na področju dejavnosti Nacionalnega inštituta za biologijo. Najnovejše v tej izjemni zbirki je Priznanje Finalist nacionalnega izbora Komunikator znanosti leta 2022 za knjigo esejev s področja znanosti o morju z naslovom Podobe iz modrine.

Kot dolgoletni sodelavki mu želiva še mnogo znanstvenih in osebnih uspehov ter veliko nepozabnih trenutkov s kolektivom Morske biološke postaje Piran.

Martina Orlando-Bonaca in Patricija Mozetič
Morska biološka postaja Piran
Nacionalni inštitut za biologijo